

ปาฐะ

เรื่อง

ปัญหาเกี่ยวกับการลงอาชญา

ผู้กระทำผิดกฎหมาย

โดย

นายปรีดี พนมยงค์

เนติบัณฑิตสยาม

คอกนตอร์กฎหมายฝรั่งเศส

ประกาศนียบัตรชั้นสูงในทางเศรษฐศาสตร์

ผู้ช่วยเลขานุการกรมร่างกฎหมาย

อาจารย์โรงเรียนกฎหมาย กระทรวงยุติธรรม

แสดงที่

สามัคยาจารย์ฯ

HV

6028

ป.4

ม.4

๑๐ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๗๑

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์นิติสาส์น

ปาฐะ

เรื่อง

ปัญหาเกี่ยวกับการลงอาชญา

ผู้กระทำผิดกฎหมาย

โดย

นายปรีดี พนมยงค์

ในฉบับพิเศษ

ดอกเตอร์กฎหมาย

ประกาศนียบัตรชั้นสูงในทางเศรษฐวิทยา

ผู้ช่วยผู้อำนวยการกรมร่างกฎหมาย

อาจารย์โรงเรียนกฎหมาย กระทรวงยุติธรรม

แสดงที่

สำนักอาจารย์

ณวันที่ ๑๐ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๗๑

พิมพ์ที่โรงพิมพ์นิติสาส์น

HV
0028
๒๔
พ. ๔

482065

สารบัญแก้ไขคำผิด

หน้า	บรรทัดที่	คำเดิม	แก้เป็น
๓	๑๓	ประกันทัณฑ์บน	ประกันทานบน
๕	๑๒	ประกันทัณฑ์บน	ประกันทานบน
๑๓	๑๓	พิจารณา	พิจารณา
๑๔	๗	รัฐประศาสนศาสตร์	รัฐประศาสนศาสตร์
๑๔	๑๑	นิติศาสตร์	นิติศาสตร์
๑๗	๒	มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัย
รูป ๑	๒	พิลา	มิลา
๒๔	๕	อุปนิสสย	อุปนิสสัย
รูป ๓	๓	ฝรั่งเศส	ฝรั่งเศส
๓๕	๑๓	มีสิทธิในทาง	มีสิทธิในทาง
๒๗	๑๐	หมู่เหล่าคน	ความสัมพันธ์หมู่เหล่าคน

สำนักหอสมุด

คำนำ

เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ศกนี้ นายปรีดี พนมยงค์ เนติบัณฑิตสยาม ดอกเตอร์อัครวิทย์ และประกาศนียบัตรชั้นสูงในทางเอกอนอมิก ได้มีใจไปแสดงปาฐกถาที่สามัคยาจารย์สโมสร เรื่องปัญหา เกี่ยวกับการลงอาญาผู้กระทำผิดกฎหมาย ตามคำ เชื้อเชิญ ของ ข้าพเจ้า เป็นธรรมดาที่ปาฐกถาใหม่เข้ามา สู่ที่ประชุม ผู้คอยฟัง ย่อม คาดหมายต่าง ๆ กัน เพราะยังไม่รู้จัก อธิษาศัยใจ คอ กันดี, ข้าพเจ้า เองยิ่งฟัง ก็ยิ่งรู้สึกขึ้นทุกทีว่า นายปรีดี พนมยงค์ แม้ฟังจะกลับมา รับราชการใน สยาม ก็จริง แต่เป็นผู้มีความ คิด กว้าง ขวาง รอบคอบ กว่า คาดหมาย มาก มิได้เป็น แต่เนติบัณฑิต ผู้เปรี๊ยะด้วยนิติศาสตร์ อย่าง เดียว แต่เป็นผู้ที่ อาจเห็น ทงทางได้ทางเสีย แห่งการใช้ กฎหมาย เป็นอย่าง รอบคอบ ด้วย

เป็นเยี่ยงอย่างอันดีแก่คนครทั่วไ้. เพราะฉะนั้น
เมื่อ นายปรีดี พนมยงค์ มาขอให้ข้าพเจ้า
เขียน คำนำให้ ในโอกาสที่จะพิมพ์หนังสือ
ข้าพเจ้า จึงยินดีรับ เขียนให้. ข้าพเจ้า ขอ เสริม
ท้ายด้วยว่า หนังสือเรื่องนี้ เป็นหนังสือ ควรอ่าน
สำหรับ บุคคลทุกชนนิต และอาชีพ.

กระทรวง ธรรมการ

วันที่ ๒๗ กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๑

(ลงพระนาม) ชานี้วิวัต.

ปัญหาเกี่ยวกับการ
ลงอาชญาผู้กระทำผิดกฎหมาย

ท่านทั้งหลาย

การที่ข้าพเจ้า นำปัญหาเกี่ยวกับการลง อาชญา ผู้กระทำผิด กฎหมายมาแสดง ณ ที่นี้ ก็เนื่องมาจาก เสด็จ เสนาบดี กระทรวงธรรมการ ได้มีพระประสงค์จะใคร่ให้ ข้าพเจ้า พุดเรื่อง กฎหมาย เกมการ ศึกษา ข้าพเจ้า จึงได้เลือก เอา เรื่อง นี้ แสดง เพราะเป็น เรื่องหนึ่งที่จะ ส่อให้ เห็น ถึง ความ เกี่ยว พัน ระหว่าง กฎหมาย กับการ ศึกษา ซึ่งจะ แยกออก จากกัน ให้เด็ดขาดไม่ได้

อนึ่ง ปัญหา คล้าย เรื่องนี้ ข้าพเจ้าได้เคย เขียน เป็น หัวข้อ ไว้ ครั้งหนึ่ง เมื่อ ค.ศ. ๑๙๒๖ แล้ว ได้พิมพ์ ลง เป็น ภาษา ฝรั่งเศส ใน หนังสือ ซึ่ง ข้า

ราชการ สถานทูต สยาม กรุงปารีส และสมาคม
นักเรียนไทยใน ประเทศฝรั่งเศส และ สวิตเซอร์
แลนด์ ได้รวบรวม พิมพ์ ขึ้นอุทิศแด่สมเด็จพระ
พระรามาธิบดีที่ ๖ แต่ข้าพเจ้ายังมิได้ทำขึ้น
เป็นภาษาไทย จึงถือโอกาส เอาเรื่อง คล้าย ๆ
กัน เช่นนั้น มาแสดง ปาฐะ ณ ที่นี้ โดยดัดแปลง
หรือแก้ไขให้ สัมกับ กาลเทศะ

ปาฐะ เรื่องนี้ ข้าพเจ้าได้คิด ประกอบ ช่อ ขึ้น
เอง เกรงว่า บางที ถ้อยคำ ที่ได้คิด ประกอบ ขึ้น
อาจ ทำให้ บางท่าน เข้าใจผิดไปได้ เพราะ
ฉะนั้น ก่อนที่จะบรรยาย ถึงเนื้อเรื่อง ของ ปาฐะ นี้
จึง อยาก ที่จะ ทำ ความ ตกลง ถึง ความ หมาย ของ
ปัญหา เรื่องนี้ เสียก่อน

ปาฐะ เรื่องนี้ มีชื่อว่า “ปัญหา เกี่ยวแก่ การ
ลง อาชญาผู้ กระทำผิด กฎหมาย”

ถ้อยคำ ซึ่ง อาจ จะกระทำให้ เข้าใจผิด ก็มีอยู่
๒ ตอน คือการลง อาชญา ตอนหนึ่ง และผู้ กระ
ทำผิดกฎหมายอีกตอนหนึ่ง

คำว่า “การลง อาชญา” นี้ ความประสงค์
ของข้าพเจ้า หมายถึง อาชญา สำหรับ ลงโทษแก่
ผู้กระทำผิด ดังบัญญัติไว้ใน มาตรา ๑๒ แห่ง
ประมวล กฎหมายอาญา กล่าวคือ

การ ประหาร ชีวิต

การ จำคุก

การ ปรับเป็น ฟินัย

การ อยู่ภายใน เขตต์ ที่อันมี กำหนด

การ ริบทรัพย์

การ เรียก ประกัน ทณฑ์บน

รวม ๖ สถาน ด้วยกัน

ยังมีคำ อีกตอนหนึ่ง ซึ่งอาจ ทำให้ เข้าใจผิดได้
เหมือนกัน คือคำว่า “ผู้กระทำผิด กฎหมาย”

๑ วิถีลงอาชญาต่าง ๆ นี้มีอย่างไรให้ดูต่อไป

คำว่า “กฎหมาย” แต่ลำพังหมายความว่า หลัก
 แห่ง ศีลธรรม หรือ แห่ง ความ สงบ เรียบ ร้อยอัน
 มนุษย์ ซึ่งรวบรวม กันอยู่ เป็น หมู่, เป็นคน, หรือ
 เป็น ประเทศ, ฟังปฏิบัติ ถ้าขัดขึ้นก็จะ ต้อง รับ
 โทษ อันอาจเป็นโทษในทาง อาชญา ดังที่กล่าว
 มาแล้ว หรืออาจ เป็นโทษในทาง แพ่ง เช่น
 เราทำให้ บ้านของ ผู้ใด หักพัง เสียหาย เราก็
 จะต้องใช้ ค่าเสียหาย เป็นราคา เงิน หรือทำการ
 อย่างไรให้ ค้ำกับ ความ เสียหาย ของผู้นั้นเป็นต้น
 นี้พูดถึงกฎหมายโดยทั่ว ๆ ไป แต่กฎหมาย
 ซึ่งจะเข้าอยู่ในเรื่องที่ข้าพเจ้าจะบรรยายนี้ คง
 จำกัดเอาแต่กฎหมาย ซึ่งถ้าผู้ใดฝ่าฝืนจะต้องรับ
 โทษในทางอาญาดังกล่าวมาแล้ว กฎหมายเช่นนี้
 ฟังมันได้ โดยคำสั่งแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่
 ห้ว ซึ่งได้ทรงบัญญัติเป็นลายลักษณ์อักษร ถ้า
 การกระทำใดของบุคคลมิได้ ต้อง ด้วย บทบัญญัติ

เป็นลายลักษณ์อักษรแล้ว บุคคลนั้นมีโอกาสที่จะ
รับอาชญา

เพราะฉะนั้น คำที่ว่า “ผู้กระทำผิดกฎหมาย”
ในที่นี้ข้าพเจ้าหมายถึงผู้ที่ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามหลัก
แห่งศีลธรรมหรือแห่งความสงบเรียบร้อย ซึ่ง
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้สูงสุดในแผ่นดิน
ได้ตราไว้

เมื่อรวมคำทั้งหลายนี้เข้าแล้ว ปาฐะในเรื่องนี้
มีความหมายถึงปัญหาที่เกี่ยวข้องด้วย “การประหาร
ชีวิต, การจำคุก, การปรับเป็นพินัย, การอยู่ภายใน
เขตที่ท้องถิ่นกำหนด, การริบทรัพย์สิน, การเรียก
ประกันทัณฑ์บนแก่ผู้ที่ฝ่าฝืนต่อหลักแห่งศีลธรรม
หรือหลักแห่งความสงบเรียบร้อยซึ่ง เป็นอันตราย
หรือทำให้ประเทศเสียหาย”

ปัญหาในเบื้องต้นมีอยู่ว่า เหตุใดกฎหมาย
จึงลงอาชญาแก่ผู้กระทำผิด นักปราชญ์ในทาง

กฎหมายให้เหตุผลอันสำคัญที่จะรวมกล่าวได้ก็คือ

๑. เพื่อชดใช้ความเสียหายให้แก่สาธารณชน

๒. เพื่อ บั ง กั้นการ กระทำผิด มิให้ เกิด ขึ้น
โดยทำโทษให้ เป็นตัวอย่างแก่ผู้อื่น และเพื่อ
แก้ สันดานของ ผู้ร้าย มิให้ กระทำผิดขึ้นอีก

สำหรับเหตุประการที่ ๑ ที่ว่าเพื่อชดใช้ความ
เสียหายให้แก่สาธารณชนนั้นก็เพื่อจะแก้แค้นให้
แก่สาธารณชน หรือแก่ประเทศ ที่ได้รับความช่ น
เคืองในการที่มีผู้มาทำให้เสียหาย จริงอยู่ เป็น
การที่เอาเวรมาระงับเวร แต่ก็เป็นเวรที่จำเป็น
ต้องกระทำ เพราะมนุษย์ในโลกนี้ยังไม่บรรลु
โสคาบันนี้ ขอให้สังเกตดูเถิดว่า ถ้าเราได้
เห็นหรือบางทีเพียงแต่ได้ทราบว่ามีผู้ร้ายคนหนึ่งมา
ทำร้ายต่อเพื่อนมนุษย์อีกคนหนึ่งโดยไม่เป็นธรรม
ถึงแม้เราจะมีได้เกี่ยวข้องเป็นพี่น้องของผู้ ถูกกระ
ทำร้ายก็ดี เรายังมีความเคืองแค้นต่อผู้ร้ายจะ

มากหรือน้อยก็ตามแต่ความรู้สึก หรือนิสัยของ
บุคคลที่ได้เห็นหรือทราบเหตุนั้น กฎหมายจึง
จำต้องให้ความพอใจหรือ ระวังความแค้นในข้อ
เพื่อที่จะมิให้มีความตื้นตันในประเทศ ความ
จริงในสมัยนี้ กฎหมายกรณ ผู้กระทำผิดมากอยู่
แล้ว ซึ่งแต่ครั้งโบราณ การลักทรัพย์อาจถูกพวก
ราษฎรขอยแย่งเอาไปฆ่าเสียก็ได้แต่เดี๋ยวนี้เพียงถูก
จำคุกเท่านั้น เพราะฉะนั้นเราจะลงความเห็น
เอาว่า การลงอาชญาโดย เหตุ ประการที่ ๑ นี้ เป็น
การไม่สมควรหาได้ไม่

เหตุประการที่ ๒ ที่ว่าเพื่อป้องกันการกระทำผิด
มิให้เกิดขึ้นนั้น อาจจะทำให้เกิดเป็นปัญหา
ทุ้มเถียง ตั้งแต่วิชาคำนวณสถิติให้มีความ
เจริญขึ้น ก็ส่อให้เห็นจำนวนนักโทษเพิ่มขึ้น
ทุกๆ ปี จึงเกิดมีผู้ตั้งคำถามขึ้นเนืองๆ ว่า อาชญา
ที่ลงแก่ผู้กระทำผิดนั้นได้ป้องกัน การ กระทำผิด

มิให้เกิดได้จริงหรือไม่ จริงอยู่บางท่านอาจคัดค้านว่าสถิติไม่ใช่ของจริง แต่ข้าพเจ้าจะไม่ยกขึ้นโต้เถียงในข้อนี้ เพราะเหตุว่าสถิติที่ข้าพเจ้าจะกล่าวต่อไปเป็นสถิติที่รัฐบาลของเราได้ทำขึ้น ฉะนั้นจึงขอสันนิษฐานไว้ก่อนว่า เป็นของจริง

การฆ่าคน กฎหมายได้บัญญัติโทษไว้ นับว่าเป็นโทษอย่างแรงอยู่แล้วสำหรับมนุษย์ คือ อาจต้องโทษถึงประหารชีวิต (ให้ดูกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๒๔๕ — ๒๕๐) แต่สถิติกลับส่อให้เราเห็นว่า จำนวนผู้ร้ายในเรื่องฆ่าคนตายหรือในเรื่องอื่นๆ หาได้ลดน้อยลงไปไม่

เช่นโทษสำหรับฆ่าคนตาย

ใน พ.ศ. ๒๔๖๔	มี	๔๓๒
๒๔๖๕	,,	๖๑๒
๒๔๖๖	,,	๕๙๔
๒๔๖๗	,,	๕๓๖

๕

๒๔๖๘

มี

๕๕๕

ถัว ๕ ปี

๕๕๒

หรือเอาคดทั้งหมด

๒๕๖๔

==

๔๐,๖๖๑

๒๔๖๕

==

๔๖,๒๓๗

๒๔๖๖

==

๕๐,๔๔๘

๒๔๖๗

==

๕๐,๒๐๘

๒๔๖๘

==

๔๕,๖๓๓

ถัว ๕ ปี

๔๗,๔๓๗

ตามสถิติที่ปรากฏดังนี้ เราจะกล่าวได้ว่าถนัดปากหรือว่า การลงอาชญาอย่างร้ายแรงโดยไม่ต้องอาศัยวิธีอื่นๆ นั้น สามารถที่จะป้องกันการกระทำผิดได้ จึงเกิดมีผู้สงสัยในผลแห่งการลงอาชญาดังกล่าวแล้ว

ก่อนที่จะตัดสินว่าข้อสงสัยนั้นจะถูกต้องเพียง
ไร เราต้องทราบเสียก่อนว่า วิธีลงอาญาทำ
อย่างไร กล่าวคือ

สำหรับโทษประหารชีวิตนั้น คือการตัดศีรษะ
สำหรับจำคุก คือการคุมขังไว้ในเรือนจำให้
ให้ทำงาน

สำหรับปรับ คือการชำระเงินเป็นพินัยให้
แก่รัฐบาล

สำหรับให้อยู่ภายในเขตต์ที่อันมีกำหนด คือ
การกักให้อยู่แต่ในเขตต์ใดเขตต์หนึ่ง หรือไม่ให้
เข้าไปอยู่ในเขตต์ใด

สำหรับวิบริพัย คือเอาของที่ใช้ในการทำ
ผิดเป็นของรัฐบาล

สำหรับเรียกประกันทานบน คือการประกัน
อันเป็นเงินหรือบุคคลมารับรองว่า จะไม่ทำเหตุร้าย

ภายในกำหนดไม่เกินกว่า ๒ ปี ถ้าทำเหตุร้ายขึ้น
ก็จะต้องถูกปรับ ซึ่งไม่เกินกว่า ๕๐๐ บาท

รวมความว่าการลงอาชญาอันนี้ คือ ประหาร
ชีวิตอย่างหนึ่ง การทรมานร่างกายและการจำกัด
เสรีภาพอย่างหนึ่ง เช่นการจำคุก, การให้อยู่
ภายในเขตต์ที่อันมีกำหนด และการทำให้ทรัพย์สิน
ของผู้กระทำความผิดลดน้อยลงอีกอย่างหนึ่ง เช่นการ
ปรับ, การริบทรัพย์สิน, การเรียกประกันทานบน
อาชญาเหล่านี้ เป็นเครื่องมือที่จะทำให้คนกลัวไม่
กล้าทำผิด เพราะเป็นห่วงต่อชีวิต, ร่างกาย, เสรี
ภาพ, ทรัพย์สินสมบัติ เหตุฉะนั้นอาชญาเหล่านี้จึง
มีผลอย่างยิ่งสำหรับป้องกันบุคคลที่มีนิสัยชั่ว
คิดเห็นแต่ประโยชน์ ส่วนของตน รู้เท่าถึงผล
ของอาชญามิให้กระทำความผิด

แต่การลงอาชญา เช่นที่กล่าวแล้ว จะมีผลป้อง
กันการกระทำความผิดได้จริงจังเพียงไร และเสมอไป

หรือไม่ นั่นก็จำเป็นต้องพิจารณาว่ามนุษย์ที่ทำความผิด
ต่อกฎหมายนั้น มีลักษณะเป็นคนที่มีความนิสัยอ่อนรู้
เท่าถึงผลของอาชญา ดังนั้นทุกคนหรือไม่? และ
บุคคลที่กระทำผิดกฎหมาย จะมีนิสัยแปลกไป
จากลักษณะที่กล่าวแล้วได้บ้างหรือไม่ จะมีเหตุอื่น
ใดนอกจากที่กล่าวแล้วมาก่อให้บุคคลต้องกระทำ
ผิดต่อกฎหมายได้บ้าง ข้อความเหล่านี้เป็นเงื่อนไข
สำคัญของปัญหาที่เราต้องพิจารณาถึงนี้ เพราะ
เหตุว่าสิ่งที่เราจะหาวิธีป้องกันการกระทำผิด เราจะ
ตั้งขึ้นควาเพื่อทราบเหตุของการกระทำผิด ประ
ดูความเจ็บไข้ ก่อนที่จะป้องกันก็ ต้องทราบ
สมุฏฐานของความเจ็บไข้ นั้นเสียก่อน ดังที่ท่าน
จะเห็นได้จากประกาศต่างๆ ของกรมสาธารณสุข
เช่นประกาศมีว่า “อย่าดื่มน้ำโสโครก ฯลฯ” นี้ก็
เพราะกรมสาธารณสุขรู้ถึงเหตุของการ เป็นโรค
อหิวาต์นั้นว่าเนื่องมาจากการบริโภคของโสโครก

จึงต้องหาวิธีป้องกันโดยจำกัดมิให้เกิดขึ้น
 ฉะนั้นใดก็ดีการกระทำผิดก็ต้องเนื่องมาจากเหตุ เป็น
 ปฐม

ก่อนที่จะกล่าวต่อไป ข้าพเจ้า ต้อง ขอทำ
 หมายเหตุให้ทราบไว้เสียก่อน ปัญหาที่เกี่ยว
 กับเรื่องป้องกันการกระทำผิด ต่อกฎหมายนั้น อาจ
 เกิดขึ้นได้ ๓ สถานด้วยกัน คือ

๑. ทางวิทยาศาสตร์
๒. ในทางรัฐประศาสนศาสตร์
๓. ในทางนิติศาสตร์

กล่าวคือเมื่อการกระทำผิดได้เกิดขึ้น เช่น
 นายแดงลักทรัพย์ของนายดำไปเช่นนั้น ข้อที่ควร
 พิจารณามี ๓ ประการ คือ

๑. พิจารณาถึงเหตุผลว่า ทำไมนายแดงจึง
 ลักทรัพย์ของนายดำไป จะเป็นด้วยขัดสนยาก
 จนหรือมีสันดานเป็นคนชอบลักชอบขโมย น

เรียกว่า ปัญหาในทางวิทยาศาสตร์ เพราะการที่ทราบเรื่องนี้ จะต้องอาศัย การศึกษาใน ทางวิทยาศาสตร์ จะเป็นทางเศรษฐวิทยาหรือทางแพทย หรือทางจิตตศาสตร์ก็ตาม

๒ พิจารณาถึงวิธีว่าจะทำอย่างไรจึงจะป้องกันไม่ให้มีความผิดขึ้นอีก นี้เรียกว่าปัญหาในทางรัฐประศาสนศาสตร์ เพราะเป็นวิธีที่ประเทศจักต้องเอาใจใส่

๓. พิจารณาถึงว่า การกระทำผิด เช่นนั้นเข้าไปอยู่ใน บทกฎหมายที่ได้บัญญัติไว้แล้ว มาตราใด นี้เรียกว่าปัญหาในทางนิติศาสตร์ เพราะเกี่ยวแก่ผู้มีอาชีพในทางกฎหมาย

ปัญหาประการที่ ๓ นี้ได้ศึกษา กัน อยู่แล้วในโรงเรียนกฎหมาย

ปัญหาที่ยังคงเหลืออยู่ ซึ่งจะเกี่ยวกับปาฐะเรื่องนี้ ก็คือ ปัญหาอันเกิดขึ้นเกี่ยวกับในทางวิทยา

ศาสตร์ คือปัญหาที่ว่า เหตุใดจึงมีการประทุษร้าย และปัญหาอันเกี่ยวข้องกับวิธีที่จะป้องกัน การประทุษร้ายมิให้เกิดขึ้น ซึ่งเป็นประโยชน์ แก่คนทุก ๆ คนมิใช่แต่ผู้ที่มีอาชีพในทางกฎหมาย เท่านั้น โดยเหตุที่ปัญหาทั้ง ๒ นี้เป็นส่วนประกอบ อย่าง สำคัญ แห่ง ความ สันติสุขใน ประเทศ เพราะว่า ประเทศ จะพึงอยู่เป็น ปกติสุขได้ก็ ต้อง ปราศจากการเบียดเบียนประทุษร้าย ต่อทรัพย์สิน สัมบัติ ชีวิต ชื่อเสียง

ข้าพเจ้าได้กล่าวมาแล้วว่า การลงอาชญาจะมีผลป้องกันการกระทำ ผิดได้เพียงไร หรือไม่นั้น เราจำต้องค้นคว้าถึงเหตุของการกระทำผิด

เหตุของการกระทำผิด ข้าพเจ้าได้กล่าวมา ในหมายเหตุข้างต้น ว่าเป็นปัญหาที่เกี่ยวกับทาง วิทยาศาสตร์ เพราะนักปราชญ์ทั้งหลายที่ค้นหา เหตุนี้มิได้ใช้แต่เพียงปากกา ขีดเขียน ตามความ

นักความฝัน ท่านเหล่านั้นใช้วิธีทดลองโดย
เครื่องวัดความรู้ สักของผู้ร้าย, โดยลักษณะของ
ผู้ร้าย, โดยวิชาแพทย์, โดยวิชาที่ว่าด้วยความ
สัมพันธ์ของมนุษย์, หรือด้วยวิชา คำนวณ ทาง
สถิติซึ่งมีหลายนักปราชญ์ และหลายวิธีด้วยกัน
แต่อย่างไรก็ตามเราอาจจะ แบ่งวิธีของลัทธิ ต่าง ๆ
ในการค้นคว้าหาเหตุนี้ได้ ออกเป็น ๒ จำพวก

พวกที่ ๑ ค้นคว้า หาเหตุโดยที่พิจารณาถึง
ลักษณะอวัยวะ และเหตุอันเป็นส่วนบุคคลของ
ผู้กระทำผิด ซึ่งฝรั่งเศสเรียกลัทธินี้ว่า เอโกล
อองโตรโปจิก

พวกที่ ๒ ค้นคว้าหาเหตุโดยพิจารณาถึงความ
สัมพันธ์ของหมู่เหล่าสถานที่ ฐานะความเป็น
อยู่ ความดำรงชีวิตของผู้ กระทำผิด ซึ่งฝรั่งเศส
เรียกลัทธินี้ว่า เอโกล โซซิโอโลจิก

ข้าพเจ้า จะได้บรรยาย ลัทธิ ทั้งสอง จำพวกนี้
เป็นลำดับไป

ลัทธิจำพวกที่ ๑ การ ค้นหาเหตุในส่วนตัว
บุคคลของผู้กระทำผิด ท่านนักปราชญ์ที่นิยมใน
ลัทธินี้มีความเห็นว่า การกระทำผิดนั้นพิจารณา
ลอยๆ ไป โดยไม่พิจารณาถึงบุคคลผู้กระทำ
ผิดไม่ได้ ดังเช่นโรคภัยไข้เจ็บจะเกิดขึ้นไม่ได้
ถ้าไม่มีผู้ต้องโรคภัยไข้เจ็บ เหตุฉะนั้นก่อน
อื่นจึงควรพิจารณาถึงลักษณะของตัวผู้ร้าย เพราะ
การกระทำผิดย่อมเกิดขึ้น จากนิสัยสันดาน และ
เหตุธรรมดาในส่วนตัวของผู้ร้ายเอง กล่าวคือ
มีมนุษย์บางคนที่เกิดมาสำหรับทำความผิด ดัง
เช่น มนุษย์ที่เกิดมา สำหรับให้วันโรค เข้า ครอบ
งำ เหตุฉะนั้นนิสัยสันดานอวัยวะส่วนตัว บุคคล
ผู้ร้ายจึงเป็นข้อสำคัญจะส่อให้เรา เห็น เหตุ ของ
การกระทำผิด

ลัทธินี้ท่านศาสตราจารย์ เซซาร์ลองโบรโซ แห่งมหาวิทยาลัยตูริน ประเทศอิตาลี ได้เป็นผู้สถาปนาขึ้นไว้ ถือเป็นผู้เริ่มค้นคว้าโดยวิธีนี้แล้วแต่งเป็นตำราในหนังสือ ให้นามว่า “โคมเดเลงกองเต มนุษย์ผู้กระทำผิด” พิมพ์ครั้งแรกใน ค.ศ. ๑๘๗๖ แปลมาเป็นภาษาฝรั่งเศส และต่อมานี้ได้มีสหายหรือศิษยานุศิษย์ ได้ช่วยค้นคว้าและ เผยแพร่วิชานี้ใน หนังสือพิมพ์ และ ตำราต่าง ๆ

การค้นหาเหตุ ของลัทธินี้ แยกออกได้เป็น ๒ ตอน คือ

๑. พิจารณาถึงลักษณะต่างๆ ของผู้กระทำผิด

๒. หามูลเหตุและบ่อเกิด

พิจารณาถึงลักษณะของผู้กระทำผิด ผู้กระทำผิดแยก ออก เป็น ๕ เหล่าหรือจำพวก คือ

๑. ผู้ร้ายโดยกำเนิด ๒. ผู้ร้ายโดยความเคยหรือ
 ความชินต่อการกระทำผิด ๓. ผู้ร้ายโดยเผอิญ
 ๔. ผู้ร้ายโดยโทษหรือโมหะ ๕. ผู้ร้ายโดย
 จิตไม่สมประกอบ และการค้นคว้าที่ขึ้นชื่อลือ
 นามของลัทธินี้ก็คือ ผู้ร้ายโดยกำเนิดซึ่งข้าพเจ้า
 จะบรรยายให้ละเอียดกว่า ผู้ร้ายจำพวกอื่น ๆ
 เพราะ เวลา คงจะไม่พอ ที่จะจาระไนโดยละเอียด
 ได้ทั้งหมด

จำพวกที่ ๑ ผู้ร้ายโดยกำเนิด

คือจำพวกที่เกิดมาก็นิยมแต่การกระทำผิดเป็น
 สันดานติดตัวมาที่เดียว ลักษณะของผู้ร้ายจำพวก
 นี้ มีดังนี้

๑. รูปร่าง มีเค้าต่างกับกับมนุษย์ตามปกติการ
 ทดลองเปรียบเทียบของศาสตราจารย์ ปรากฏตั้ง

ก) กะโหลกศีรษะ ในระวางมนุษย์ที่มี
กะโหลกศีรษะ

จุ ๑๑๐๑ - ๑๒๐๐ เซ็นติเมตรลูกบาศก์

มีคนร้ายมากกว่าดี ผู้ร้ายจำ
พวกนี้มักเป็นผู้ร้าย ลักทรัพย์

จุ ๑๒๐๑ - ๑๒๕๐ เซ็นติเมตรลูกบาศก์

มักจะมีคนสติไม่สมประกอบ

จุ ๑๒๕๑ - ๑๓๐๐ เซ็นติเมตรลูกบาศก์

จำนวน คน ร้าย มากกว่า คนดี
มี ผู้ร้าย ฆ่าคนตาย เป็น ส่วน
มาก ผู้ร้ายลักทรัพย์มีน้อย

จุ ๑๔๐๑ - ๑๔๕๐ เซ็นติเมตรลูกบาศก์

จำนวนคนร้ายกับคนดีเท่ากัน

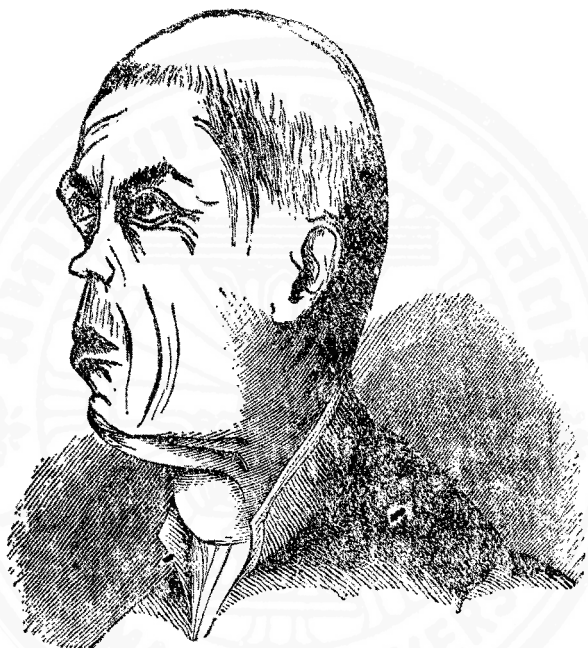
จุ ๑๔๕๑ - ๑๕๐๐ เซ็นติเมตรลูกบาศก์

จะมี คน ร้าย มาก กว่า คน ดี
นิดหน่อย

จุ ๑๕๐๑ - ๑๕๕๐ เซ็นติเมตรลูกบาศก์

จำนวนคนดื่มมากกว่าคนร้าย

ข) อวัยวะอื่น ๆ ที่ได้สังเกต คือ หู หน้าผาก
 จมูก ขากรรไกร เช่นผู้ร้ายกรรไกรกว้างข้างล่าง
 ยื่นออกมา หูกาง จมูกหักและยกขึ้นสูง หน้าผาก
 โคก หน้าผากเล็กและต่ำ ถ้าจะเจาะในให้
 ละเอียดยิ่งแล้วก็ต้องการเวลาอีกหลายวัน เพราะ
 ฉะนั้นข้าพเจ้าจึงจะขอก้าวไว้อย่างย่อ และแสดง
 ภาพประกอบ (ซึ่งได้เลือกคัดมาจากหนังสือของ
 ศาสตราจารย์ลองโบรโซ) ให้ท่านเห็น เป็น
 เค้าดังนี้

๑. ผู้ร้ายโดยกำเนิด อายุ ๓๔ ปี ชาวเมือง
พิตาง (อิตาลี) จมูกตกขึ้น หูกว้างและกาง,
หน้าผากโคก, ระวังริมฝีปากข้างบน กับจมูกมี
ระยะห่างกันมาก เคยต้องโทษฐานย่องเบา ล้วง
กระเป๋ามาแล้ว ๑๓ ครั้ง

๒. นักโทษปล้นที่ บาซิลิกาต ต้องขังอยู่ที่
เปซารอ (อิตาลี) มีลักษณะเป็นผู้ร้ายโดยกำเนิด
หลายอย่าง เช่น หัวหลิม, จมูกตกขึ้น, หูใหญ่
และกาง กรรไกรกว้าง ไม่มีเครา

๓. นักโทษฐานปลอมแปลงเอกสารและเงิน
ตรา มีลักษณะหน้าผากต่ำโคก, ขากรรไกรข้าง
ล่างยื่นออกมากกว่าข้างบน

๕. นักโทษ ฐานข่มขืน กระทำชำเรา และฆ่า
เจ้าทุกข์ ตายหลายคน มีลักษณะ หน้าผากต่ำ,
หูกว้างและกาง, ขากรรไกรโต, หน้าสีเหลือง
(อย่างไทยเรียกว่าหน้าคล้ายสิงห์โต)

(ก) *Marat*

(ข) *Gribolet*

(ฉ) *of Denis De Bury*
McJericolain ~~*of Denis De Bury*~~

(ค) *Benedicino De Carini*

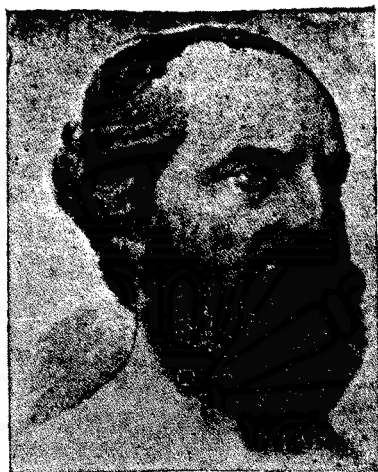
(ง) *Robespierre*

(จ) *427/12/10/10*
10/10/10/10

๖. นี่เป็นลายมือชื่อของผู้ร้ายโดยกำเนิดที่สำคัญๆ มีลักษณะเส้นหนา กตหนัก ซึ่งแสดงถึงความกระต้างแห่งความรู้สึกหรือใจแข็ง เช่น (ก) ลายมือชื่อของมาราต์ ผู้ยอมให้มีการฆาตกรรมในคราวกบฏใหญ่ฝรั่งเศส (ง) ลายมือชื่อของโรเบสปีแอร์ผู้ยอมให้มีการฆาตกรรมในคราวกบฏใหญ่ฝรั่งเศส และอักษร อาร์ มักเขียนชัด และผู้ร้ายโดยกำเนิดบางคนเขียนอักษรติดกันมาก และยุ่งจนอ่านแทบไม่ออก เช่น ค, จ, ฉ,

๗. นักโทษการเมือง นางสาวชาร์ลอตต์
เดอ กอเดย์ เกิดเมื่อ ค.ศ. ๑๗๖๘ หลานสาว
ของ กอร์เนย นักประพันธ์ผู้ลือนามฝรั่งเศส
ได้เป็นผู้เอามืดแทงนายมาราต์ ผู้ยุยงให้มีการ
ฆาฏกรรมในคราวกบฏใหญ่ฝรั่งเศส นางได้ถูก
ศาลกบฏตัดสินให้ประหารชีวิต สำเร็จโทษเมื่อ
วันที่ ๑๗ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๗๙๓ ไม่มีลักษณะ
เป็นผู้ร้ายโดยกำหนดเลย

๘. นักโทษการเมือง ออร์ซินี เกิดที่เมตโกลา (อิตาลี) พยายามจะปลงพระชนม์พระเจ้าโนเลี่ยนที่ ๓ ในวันที่ ๑๔ มกราคม ค.ศ. ๑๘๕๘ แต่ไม่สำเร็จ ศาลตัดสินประหารชีวิต และถูกสำเร็จโทษในปีนั้น ไม่มีลักษณะเป็นผู้ร้ายโดยกำเนิดเลย

๕. นักโทษการเมือง มิราโบ เป็นหัวหน้าคน
หนึ่งใน คราว เริ่มมีการ เปลี่ยนแปลง การปกครอง
ฝรั่งเศส สมัยพระเจ้าหลุยส์ที่ ๑๖ เกิดเมื่อ ค.ศ.
๑๗๔๕ ตาย ค.ศ. ๑๗๙๑ ไม่มีลักษณะเป็นฟุรร้าย
โดยกำเนิด

๑๐. นักโทษการเมือง บาคูนิน หัวหน้ากบฏ
รัสเซียคนหนึ่ง เกิดเมื่อ ค.ศ. ๑๘๑๔ ตาย
เมื่อ ค.ศ. ๑๘๗๖ ไม่มีลักษณะเป็นผู้ร้ายโดย
กำเนิด

๒. อาการภายใน หรือ ความรู้สึกของผู้ร้าย
โดยกำเนิด ผู้ร้ายจำพวกนี้ เส้นประสาทแข็งแรง
 ไม่ตื่นเตนถึงการขู่ข่ม หรือ ความกระทบ กระเทือน
 ใดๆ

การทดลองเช่นนี้ ท่านศาสตราจารย์ลอง
 โบรโซ ใช้เครื่องไฮโดรฟิโกโมกราฟ^๑ คือเครื่อง
 สัมผัสวัดความรู้สึกคล้ายเครื่องวัดชีพจรกล่าวคือ
 เอามือข้างซ้ายของผู้ร้ายคนหนึ่งวางลง บน เครื่อง
 นั้น แล้วเอาสายลวดทองแดงติดไว้กับ แขนขวา

๑ เครื่องวัดความรู้สึกเช่นนี้ บางทีจะมีประโยชน์ ได้บ้างใน การที่ จะ
 ทราบว่า จำเลยผู้ต้องหาในคดีอาชญาได้ มีความรู้สึก ถึงการกระทำผิด
 ของตนอย่างไรบ้าง เช่น จำเลยต้องหาว่าฆ่าคนตาย จำเลยปฏิเสธข้อหา
 ถ้าหากจะเอารูปของผู้ที่ถูกฆ่าตามมาให้ จำเลยดู โดยอาศัยเครื่อง
 เช่นนี้วัดความรู้สึกแล้ว บางทีเข็มของเครื่องอาจชี้ให้เห็นถึงความ
 ละห้อยละเหี่ย ? แต่ว่าความรู้สึกของมนุษย์มีต่างกัน เพราะฉะนั้น
 เครื่องเช่นนี้อาจคลาดเคลื่อน

ได้ ทราบว่านักปราชญ์ทางอรรถาत्मวิทยา ซึ่งศึกษาโดยการทดลอง
 ได้ กำลังพยายามทดลองเครื่องวัดความรู้สึกใหม่ๆ แต่ผลสำเร็จจะมี
 เพียงไร เป็นเรื่องซึ่งควรคำนึงต่อไป

แล้วกระแสไฟฟ้าจะเดินตาม สายนั้นเข้าไปในหลอด
หลอด (โบริน) แล้วหลอดหลอดนี้เข้าไปติดต่อกับ
อีกเครื่องหนึ่ง ซึ่งมีเข็มเดินขึ้นเดินลง ปลายเข็ม
นั้นทาหมึกไว้ เมื่อเข็มเดินก็จะขีดบนกระดาษ
เป็นรอย คือถ้าเข็มขึ้นก็มีความตื้นเต้นมาก ถ้า
เข็มลงก็มีความตื้นเต้นเล็กน้อยหรือละเอียดละเอียด
ถ้าเป็นปกติก็คงไม่มีความรู้สึกร้อนหรือกระด้าง

ผลแห่งการทดลองครั้งนี้ดังนี้

กาเซ็นลี ผู้รายงานต้องโทษหลายครั้ง อายุ
๒๒ ปี ขากรรไกรยื่นออกมาไม่มีเครา ขีพจรเดิน
เป็นปกติ เส้นประสาทกระด้าง

ก) เมื่อเอารูปผู้หญิงอนาจารให้ดู ดีกรีขึ้น
บ้างเล็กน้อย แล้วที่หลังก็ลดลงเป็นปกติโดยเร็ว

ข) เมื่อเอาปืนมาให้ดู ดีกรีลดลงอย่างช้า
และประเดี๋ยวก็กลับเป็นดังเดิม

ค) เมื่อเห็นเหล่า ดักรัชนแล้วลง

ง) เมื่อได้ยินเสียงปี่น เต็น น้อยลง ๒ คราว
และลดลง

จำพวกที่ ๒ นักโทษโดยความเคยชิน มนุษย์
ที่จะเคยชินต่อความผิด มักเนื่องมาจากผู้มนัสสัย
ซึ่งเกลียดไม่ชอบทำงาน จึงต้องลักขโมยเขากิน
และโดยมากเป็นผู้ร้ายประทุษร้ายต่อทรัพย์ นัก
โทษจำพวกนี้อาจเกิดโดยทางมฤตก หรือโดย
ความอบรมมปนิสสัย

จำพวกที่ ๓ นักโทษโดยเผอิญทำขึ้นโดยไม่มี
เหตุใดเหตุหนึ่ง มาบันดาลมี นิสสัย ต้านทานเหตุ
นั้นไว้ไม่ได้ เช่น เรือล่มในทะเล กำลังหิวเข้า
พอลงจากฝั่งมาได้พบบ้าน ๆ หนึ่ง ขอเข้าเขา
กินเขาก็ไม่ให้ จึงต้องขโมยเขากิน พอประทัง
หิวตั้งนี้เป็นต้น

จำพวกที่ ๔ นักโทษโดยบันดาลโทษขโมย

นักโทษจำพวกนี้ มีเลือดร้อน เส้นประสาทไม่
 กระด้าง และกระทำความผิดเกินสมควรกับเหตุ
 โดยมากเป็นนักโทษทำร้ายร่างกายหรือฆ่าเขาตาย
 และเมื่อกระทำความผิดลงไปแล้วก็เกิดเสียใจใน
 ภายหลัง

จำพวกที่ ๕ นักโทษโดยจริตไม่สมประกอบ
 นักโทษจำพวกนี้ได้แก่คนบ้า คนบอ แต่ไม่ถึงกับ
 คลั่ง ซึ่งแบ่งออกได้มากมายหลายอย่าง หรือ
 ที่เราเรียกรวมๆ กันว่าบ้าห่าร่อยจำพวก

เมื่อได้พิจารณาถึงลักษณะของผู้ร้ายเสร็จแล้ว
 ผู้นิยมในลัทธิของโทรโปโรจิก อธิบายเหตุ
 ต่างๆ ของผู้กระทำผิดว่า เกิดขึ้นโดย
 มีโรคภัยอย่างหนึ่ง

โดย จริตไม่สมประกอบ อันติดมาใน สันดาน
 อย่างหนึ่ง

โดยทางมฤตกอย่างหนึ่ง

โดยมีอวัยวะ คล้ายกับสัตว์ ดิรัจฉาน อย่างหนึ่ง
 ที่ได้กล่าวมาแล้วเป็นความเห็นของลัทธิจำพวก
 ที่ ๑ ซึ่งเรียกว่าเอโกล อองโตรโปโลจิก คือ ลัทธิที่
 ได้ถือเอาว่าความผิดย่อมเกิดขึ้นเนื่องจากลักษณะ
 อวัยวะ และเหตุอันเป็นส่วนประจำบุคคลของผู้
 กระทำผิด

บัดนี้จะกล่าวถึงลัทธิจำพวกที่ ๒ ซึ่งเรียกว่า
 เอโกลโซซิโอลอจิก คือ ลัทธิที่ค้นคว้าหาเหตุโดย
 พิจารณาถึงหมู่เหล่าความสัมพันธ์ สถานที่ฐานะ
 แห่งความเป็นอยู่ ฐานะ แห่งความดำรงชีวิต
 ของผู้กระทำผิด

ลัทธิจำพวกที่ ๒ นี้ ได้มีนักปราชญ์ในทาง
 วิทยาศาสตร์ ว่าด้วยความเกี่ยวพันของมนุษย์
 ได้ค้นคว้าแต่งตำราขึ้นไว้มากมาย ท่านดาร์เดอะ
 ในหนังสือให้ชื่อว่า ลาคริมมินาเลเต คอมปาเร
 ฟิมพ์ที่กรุงปารีส ค.ศ. ๑๘๘๖ และเราคงจะพบ

ข้อความในหนังสือ ลาคริมมิโนโลจียา ของท่าน
กาโรฟาโรผู้เป็น อัยการประจำศาลอุทธรณ์เมือง
เวนิส และเป็นผู้แทนราษฎรในสภาเซเนตแห่ง
ประเทศอิตาลี พิมพ์เป็นภาษาฝรั่งเศสที่กรุงปารีส
ครั้งแรก ใน ค.ศ. ๑๘๕๐ และแปลมาเป็นภาษา
อังกฤษ พิมพ์ที่โบสตัน ในประเทศอเมริกา
ค.ศ. ๑๘๑๔

ลัทธิจำพวกนี้ เห็นว่าการที่ความผิดได้เกิดขึ้น
นั้นเนื่องมาจากอาการภายนอกที่แวดล้อม ผู้กระ
ทำผิด หรือ หมู่เหล่า คน ของผู้กระทำ ผิด ซึ่งอาจ
เป็นโดยฐาน แห่ง ความเจริญใน ทาง ศีลธรรมของ
ประเทศ และฐานในทางเศรษฐกิจ

ก) ฐานแห่งความเจริญใน ทาง ศีลธรรม ของ
ประเทศ คือว่า ถ้าฝูงชนใดไม่มีความรู้ สึกและไม
ได้ประพฤตีสั่งที่มนุษย์ซึ่งรวบรวมกันอยู่ เป็นหมู่
เป็นคณะจะต้องประพฤตีดต่อกัน คอยเบียดเบียน

ต่อร่างกาย ทรัพย์สินสมบัติ เกียรติยศชื่อเสียงของ
เพื่อนมนุษย์ด้วยกันแล้ว ก็ได้ข้อว่ายังไม่ถึงขีด
แห่งศีลธรรมอันดี ความประทุษร้ายต่อกันก็อาจ
ที่จะเกิดขึ้นเพราะเหตุนี้ได้อย่างหนึ่ง เช่นพวก
คนปากคนคอย หรือ ซึ่ง เรา จะพบ เนื่อง ๆ ใน
กรุงเทพ ฯ นี้เอง มีคนคอยแกล้งต่อเยาวชน เช่น
เอาตะปูไปวางไว้ในถนนเพื่อให้รถยนต์ยางแตก
ๆ ล ฯ ต่าง ๆ เหล่านี้ จะเรียกว่ามนุษย์จำพวก
นั้นได้บรรลุถึงซึ่งศีลธรรมอันดีอย่างไรได้

ข) ฐานในทางเศรษฐกิจ บางท่านกล่าวว่า
ความผิดความประทุษร้ายนั้น อาจเกิดขึ้นฐาน
ในทางเศรษฐกิจ คือ ความขาดแคลนในสิ่งที่
จำเป็นสำหรับความเป็นอยู่ เช่นการขาดอาหาร
สถานที่อยู่ เครื่องอุปโภคต่าง ๆ หรือนัยหนึ่งที่
เราเรียกกันว่า “ความจน”

ความจนอาจเกิดขึ้นจากสภาพธรรมดา เช่น

๒๕

ฝูงชนที่อยู่ ในภูมิประเทศ หรืออากาศ ที่ไม่เหมาะสม
และความจนอาจเกิดขึ้นจาก การกระทำของ
บุคคล ซึ่งอาจเป็นได้จากการที่บุคคลใด ๆ ได้
ทำตนของตนเองอย่างหนึ่ง มีอาทิ ความเกียจ
คร้าน ความสุรุ่ยสุร่าย ความไม่เหมาะสมแก่ภูมิ
ประเทศ การเสพยาของมีนเมาจนติดตัว (เพราะ
เหตุที่ของมีนเมาต่าง ๆ นั้น ขายเป็นราคาแพง
และประเทศได้เป็นผู้ขายเสียคนเดียว เมื่อเสพยา
ของมีนเมาติดตัวแล้ว ก็จะนำมา ซึ่งความยากจน
เป็นแน่แท้) ความสุรุ่ยสุร่ายหรือความจนอาจเกิด
ขึ้นจาก การกระทำของบุคคลอื่น เช่น ชาวนา
ที่ทำการเพาะปลูกได้เข้าดี แต่ถูกพวกซึ่งเรียก
กันว่า “เจ้าทุ่ง” กดราคาเสียให้ต่ำ ดังนั้นเป็นต้น
นี่แหละเป็นลัทธิ ๒ ฝ่าย ซึ่งได้เป็นปฏิบัติกัน
กันมาช้านาน คือ ต่างฝ่ายก็ ล้อดีเอาตามความ
เห็นในลัทธิของตน

บัดนี้จึงถึงคราวที่เราจะต้องตัดสินใจว่า การ
กระทำผิดได้เกิดขึ้นจากเหตุอันใดแน่

ตามความเห็นของข้าพเจ้านั้น เราจะลงความ
เห็น ถ้อย เอลัทธิ อันใด อันหนึ่งแต่ลำพังนั้น ไม่ได้
เพราะต่างลัทธิก็มีเหตุที่แท้จริง และก็ย่อมมีข้อ
ยกเว้นด้วยกันทั้ง ๒ ฝ่าย เช่นกับลัทธิที่กล่าวว่า
ความผิดนั้นย่อมเกิดขึ้นจากนิสสัยสันดานอันเป็นส่วน
ตัวบุคคลของผู้ร้าย ความเห็นนี้อาจเป็นจริง
เพราะ อาจมีผู้ร้ายโดยกำเนิด แต่ก็อาจมีได้
เหมือนกันที่มนุษย์บางคนมีนิสัยดี แต่ความ
จำเป็นในทางเศรษฐกิจ หรือความอบรมในทางศีล
ธรรมยังไม่เพียงพอ จึงกระทำความผิดขึ้น หรือ
ในหมู่คนยากจนเราอาจพบผู้ที่ประพฤติดียิ่งกว่า
ผู้มีทรัพย์เสียอีก

เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้า จึง เห็น ด้วยกับท่านศาส
ตราจารย์ กฎหมายของข้าพเจ้าในประเทศฝรั่งเศส

ว่า ความผิดอาจมีมูลมาแต่เหตุของทั้ง ๒ ลัทธินั้น
ซึ่งต้องพิจารณาประกอบกันไป คือเป็นเหตุอัน
เนื่องมาจากส่วนตัว หรือ เหตุภายใน ตัวของ
บุคคลอย่างหนึ่ง และเหตุภายนอก หรือความ
สัมพันธ์ในหมู่คน สิ่งแวดล้อม ผู้กระทำผิด อีก
อย่างหนึ่ง จะถือตามลัทธิหนึ่ง แต่ลำพังไม่ได้
ฉะนั้น ผลจึงมีว่า ในระวางมนุษย์ ที่ กระทำผิด
กฎหมาย คงมีผู้ที่ไม่มีนิสัยอ่อน หรือรู้
เท่าถึงผลของการ ลงอาชญา หรืออาจเป็นผู้ที่ถูก
เหตุแวดล้อมภายนอกจึงได้กระทำความผิด สำหรับ
บุคคลที่มีสติสัมปชัญญะไม่กระวนกระวาย หนัก
แน่นต้านทานต่อเหตุแวดล้อมได้นั้น คงจะไม่
ค่อยได้กระทำความผิดเสมอไป

เมื่อเราได้วินิจฉัย ปัญหาข้างต้นดังนี้แล้ว จะ
หยุดเสียเพียงนี้ก็สมควร หน้าที่ของพลเมืองดี
ควรพิจารณาต่อไปว่า จะมีวิธีใดบ้างที่จะ

ช่วยป้องกัน การ กระทำ ผิด ซึ่ง เอกชน ควร ปฏิบัติ
 ได้ ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญของรัฐบาล แต่ขอ
 ให้เข้าใจเสียทันทีว่า ข้าพเจ้าไม่ใช่ลง ความ เห็นว่า
 ให้เลิกการลงอาชญา ข้าพเจ้าเห็นความจำเป็นว่า
 จำต้องมีอาชญา เพราะถึงอย่างไรก็ตาม อาชญา
 ย่อมมีผลอยู่ ดังเช่น นักโทษที่มีสันดาน ร้าย
 กระทำผิดโดยมิได้มีเหตุ ภายนอก อันใดมาบังคับ
 หรือ กระทำ ลงโดยไม่ได้หวัง ต่อ ประโยชน์ อัน ใด
 ใดๆ อาชญาที่จะลงแก่พวกนี้ต้องเป็น อาชญา
 ที่แรง มิฉะนั้น นักโทษพวกนี้ก็หาเช็ดถูไม่
 ที่ข้าพเจ้าจะบรรยายถึงวิธีอื่นนั้น ก็คงแต่เพียงวิธี
 ที่จะ สนับสนุน การป้องกัน การกระทำผิด เท่านั้น
 วิธีที่จะป้องกันการกระทำผิดนั้น จะต้องอนุโลม
 ตาม สมุฏฐาน ของ เหตุ แห่ง การ กระทำผิด ดังได้
 กล่าวมาแล้ว กล่าว คือ จะต้องเป็นวิธีที่ ป้องกัน
 นิสัยสันดานร้าย และเป็นวิธีที่ ป้องกันเหตุภาย

นอกหรือการแวดล้อม ซึ่งอาจทำให้ผู้มนัสสยัติ
ต้องกระทำผิด^๑

วิธีที่จะป้องกันนั้น อาจแยกออกได้เป็น ๒
จำพวก คือ

- ๑) วิธีที่จะปฏิบัติก่อนเกิดการกระทำผิด
- ๒) วิธีที่จะปฏิบัติเมื่อความผิดเกิดขึ้นแล้ว
- ๑) วิธีที่จะปฏิบัติก่อนเกิดการกระทำผิด

วิธีนี้จะเปรียบเทียบกับอาการกำจัดโรค ก็คือ
วิธีการสาธารณสุขนั่นเอง คือ เตรียมการป้องกัน

๑. ส่วนการทำให้เป็นตัวอย่างนั้น ก็ดูเหมือนว่ากฎหมายลักษณะ
อาญา ร.ศ. ๑๒๗ จะเห็นเป็นการเพียงพอแล้ว คือ ราษฎรอาชกรบ
ได้จากหนังสือพิมพ์หรือจากกิตติศัพท์ แต่กฎหมายฝรั่งเศสได้มีบท
บัญญัติในประมวลอาชญามาตรา ๓๖ ว่า คำพิพากษาให้ประหารชีวิต,
จำคุก, เนรเทศ, ขาดจากสิทธิในการเมือง ฯลฯ จักต้องเปิดเผย
ไว้ยังที่ว่าการเมือง ซึ่งเป็นที่ตั้งศาลที่ได้ตัดสินแห่งหนึ่ง, ที่ว่าการ
ตำบลซึ่งความผิดเกิดขึ้นแห่งหนึ่ง ที่ว่าการตำบลซึ่งจำเลยมีภูมิลำเนา
แห่งหนึ่ง, ที่ว่าการ ตำบลซึ่งจำเลย จะต้องรับโทษแห่งหนึ่ง (รวม
๔ แห่งด้วยกัน)

ไว้เพื่อทำลายเหตุอันเป็นสมุฏฐาน แห่งการกระทำ
ผิด วิธีที่สำคัญ ๆ ก็คือ การศึกษา อบรมใน
ทางศีลธรรม และการเศรษฐกิจ

การศึกษาอบรมในทางศีลธรรม คำว่า "ศึกษา"
ซึ่งข้าพเจ้าตั้งใจที่จะกล่าวถึงการทำให้รู้ในสิ่งที่ผิด
และชอบ ไม่ใช่แต่เพียงการอ่านหนังสือออก
เขียนได้ พุดฝรั่งเก่ง จริงอยู่ ความรู้จักในสิ่งที่
ผิดแลชอบจะต้องเนื่องมาจากการนั้น แต่ถ้าเรา
จะพอใจแต่เพียงการอ่านหนังสือออก พุดฝรั่ง
เก่งเท่านั้นแล้ว แทนที่จะป้องกันการกระทำผิด
กลับจะเป็นเครื่องมือในการกระทำผิด คือผู้ร้าย
ฉลาดขึ้น จึงอาจหาหนทางทำผิดกฎหมายได้มาก
ขึ้น สถิติในประเทศฝรั่งเศสตามที่ โตของวิล
ได้เขียนลงในหนังสือพิมพ์ชื่อ เรอว์เดส์เดอส์มอง
เดอะส์ ค.ศ. ๑๘๘๗ ส่อให้เห็นว่า จำนวนนักโทษ
๑๐๐ / มีนักโทษที่อ่านออก เขียนได้ ๗๐ / ที่ไม่

รู้หนังสือ ๓๐ ./. เพราะฉะนั้นจึงส่อให้เห็นว่าการ
รู้หนังสืออย่างเดียวยังไม่เป็นการเพียงพอที่จะป้องกัน
การกระทำผิด จึงจำต้องอาศัยการศึกษาอบรม
ให้รู้ในสิ่งที่ผิดแลชอบ หรือการเป็นพลเมืองดี
การที่จะให้เป็นที่ไปดังว่านี้ ข้าพเจ้าหวังว่า ท่านที่
เป็นครูทั้งหลาย คงมีความสามารถ ยิ่งกว่า ข้าพเจ้า
ในการที่จะชี้แจงว่า จะสำเร็จไปได้หรือไม่และ
โดยเหตุใด ข้าพเจ้ามาพูด ณ ที่นี้ก็โดยนำเหตุผล
มาแสดงให้เห็นว่า ถ้าการเป็นที่ไปดังกล่าวแล้ว
ก็คงจะเป็นวิธีหนึ่งที่จะป้องกันการประทุษร้ายมิให้
เกิดขึ้น

การเศรษฐกิจ ความเห็นในการป้องกันการ
กระทำผิดนั้นมีสิทธิในทางเศรษฐกิจมากมาย แต่
ไม่ใช่ความประสงค์ของข้าพเจ้าที่จะนำเอา ลัทธิ
ซึ่งอาจมีวัตถุ ที่ประสงค์ในทางเปลี่ยนแปลงฐานะ
แห่งการเศรษฐกิจของประเทศมาแสดง เพราะ

ฉะนั้น การ เศรษฐกิจ ที่ ข้าพเจ้าจะ กล่าวในที่นี้ คง
เป็นแต่ในทางที่ไม่ผิดต่อกฎหมายเท่านั้น

ข้าพเจ้าได้กล่าวมาแล้วว่า เหตุที่จะเกิดการ
กระทำ ผิด ซึ่ง เนื่องมา จากเศรษฐกิจนั้น ก็คือ
ความจน ความขาดแคลนในสิ่งที่ต้องการสำหรับ
ความเป็นอยู่ การที่จะบังคับให้หายจากความจน
หรือความขาดแคลนนี้ไม่ใช่เป็นของง่าย มิฉะนั้น
ทุกๆ คน จะเป็น เศรษฐี กัน หหมด แต่อย่างไร
ก็ตาม เราจะถือเอาความยุ่งยากอันนั้นขึ้นมาเป็น
ข้อตัดใจ มิให้ต้องชวนขวายบำรุงการเศรษฐกิจ
มิได้เลย เพราะความจำเป็นในเรื่อง บริโภค และ
อุปโภคย่อมมีอยู่ทุกวัน

การบำรุงเผยแผ่ในทางเศรษฐกิจนั้น ก็จำ
ต้อง อาศัย ชนหมู่ มาก และ เอกชน เป็นรายบุคคล
สำหรับชนหมู่มากนั้นเกี่ยว แก่รัฐประศาสน
บายของรัฐบาล ข้าพเจ้าจะไม่อาจเอื้อมไปพูดถึง

ว่า จะต้องทำอะไร เพราะข้าพเจ้าไม่ใช่ตั้ง
ตัวเป็นศาสตราจารย์ผู้เชี่ยวชาญ ข้าพเจ้ามาพุดฐาน
เอกชน เพราะฉะนั้นจึงจะกล่าวแต่การบำรุงเศรษฐกิจ
ของ เอกชน ซึ่งเป็นหน้าที่อันคนสามัญอาจ
ปฏิบัติได้เท่านั้น

ข้าพเจ้าได้กล่าวมาแล้วว่า ความจนอันอาจ
เกิดขึ้นจากการที่บุคคลทำตนของตนเอง ก็คือ
ความเกียจคร้าน ความไม่รู้เท่าถึงการ ทำให้
ถูกคนอื่นเขาโกง ความเสเพลสุรุ่ยสุร่าย ความ
เสเพลสุร่าขามาจนติด ความไม่ชินต่อภูมิประเทศ
หรืออากาศ เหตุต่างๆ เหล่านี้จะลดน้อยลงไป
ก็ต้องอาศัยการศึกษาเป็นส่วนสำคัญ คือ การรู้
ของจริง ความจริง การอบรมนิสัยไม่ให้เสเพล
สุรุ่ยสุร่าย แต่ไม่ใช่หัดให้เหนียวแน่นจนเกินไป
คือ ควร หัดให้รู้จักใช้ในเรื่องที่ควร และไม่
จะเพาะแต่ความจำเริญของตน ต้องมีใจเพื่อแผ่

เมตตา กรุณา ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ใน ทางที่ควร
 ซึ่งไม่เรียกว่าสุรุ่ยสุร่าย มีจิตต์แข็งพอที่จะต้าน
 ทานต่อของมีนเมา, สิ่งที่ยั่ววน, ความชินต่อภูมิ
 ประเทศ หรือ อากาศ อันเป็น ของ จำเป็น อย่างยิ่ง
 เพราะที่ดินซึ่งว่างเปล่าก็ดี หรือทรัพย์สินอันเลี้ยง
 ประเทศสยามไว้ได้ก็ดี มิใช่ว่าจะมีขึ้นในพระ
 นคร เข้า ไม่สัก แร่ดิบก เหล่านี้มีขึ้นนอก
 เขตต์พระนครทั้งนั้น แต่เป็นที่น่าเสียใจที่ยังมี
 บุคคลมากหลาย มิได้เหลียวแลต่อการทำมาหา
 กิน อันเป็นลำเป็นสัน และขาดความเคยชินต่อ
 ภูมิประเทศของเราเสียฉะนี้ บางคนนึกทะนง
 ตนว่ามีทรัพย์สินจึงไม่นำพาต่อการทำมาหากินเช่นนั้น
 แต่ทรัพย์สินนั้นย่อมเคลื่อนที่ศูนย์ไปได้ ถึงแม้ว่า
 บุคคลจะมีที่ดิน ซึ่งกฎหมายเรียกว่าเป็นอสังหาริม
 ทรัพย์โดยสภาพมิอาจเคลื่อนที่ได้ก็ดี แต่กรรม
 สิทธิในที่ดินอาจเปลี่ยนมือไปยังคนอื่นได้ ครั้น
 เมื่อทรัพย์สินหมดไปแล้วจะหันไปทำมาหากินนอกพระ

นกรออกไปก็ย่อมจะไม่ได้ผลดี บางคนอาจแก้
ตัวว่า เราอาจจ้าง กรรมกรโดยตนเป็นนายงาน
แต่เมื่อนายงานไม่รู้ จักงาน ลูกจ้างก็ย่อมคิดหา
ทางบิดไม่ทำงานได้เต็มที่ ในที่สุดเมื่อหมดทรัพย์
และไม่สามารถ ทำ มาหากิน ตั้งเพื่อน ร่วมชาติได้
โดยไม่ชินต่อภูมิประเทศของตนแท้ ๆ ก็จะมี
มีการกระทำผิดขึ้น จริงอยู่ ความผิดนี้อาจมิใช่
การปล้น^๑ การฆ่าคนตาย แต่อาจเป็นการลักขโมย^๒
หรือนอโกง^๓ อันเป็นการกระทำผิดของผู้ที่ตั้ง
ตนว่าเป็นผู้ดีขึ้นก็ได้

- ๑ ปล้น คือการที่คนตั้งแต่สามคนด้วยกันขึ้นไป แลมี
ศาสตราวุธแม้แต่คนเดียว ทำการลักทรัพย์
ด้วยใจ กำลังทำร้ายผู้อื่น หรือขู่เข็ญว่าจะทำ
ร้ายเขา (ให้ดูกฎหมายลักษณอาญา มาตรา
๓๐๑ และ ๒๔๘)
- ๒ ขักขโมย คือการเบียดบังเอาทรัพย์ ซึ่งผู้อื่นได้มอบ
หมายไว้ เป็นประโยชน์ส่วนตน ๆ ล ๆ
ให้ดูกฎหมายลักษณอาญา มาตรา ๓๑๔)
- ๓ นอโกง คือการใช้อุบายหลอกลวงให้ ผู้หนึ่งผู้ใด ส่ง
ทรัพย์ ๆ ล ๆ (ให้ดูกฎหมายลักษณอาญา
มาตรา ๓๐๔)

เมื่อยังอยู่ในประเทศฝรั่งเศส ข้าพเจ้าเคยได้ยินว่ามีศาสตราจารย์ คนหนึ่งได้คิด วางแผนการศึกษาใหม่ เพื่อจะแก้ข้อความตั้ง กล่าวแล้ว คือ

๑. ในชั้นต้นเด็ก จะต้องเรียนอยู่ โรงเรียนในนคร

๒. ต่อไปเด็กจะต้องไปอยู่นา

๓. ต่อไปเด็กจะต้องไปอยู่ป่า

ดังนี้ผลัดเปลี่ยนไปอย่างละ ๑ ภาค หรือ ๑ ปี ก็ตาม เพื่อให้เด็กได้ชินต่อภูมิประเทศทั้งหลาย และจัดให้นักเรียนทุกคนทำรายงานตนในที่ต่าง ๆ ซึ่งได้ไปอยู่ เพื่อจะได้รู้จักความสังเกต

ท่านศาสตราจารย์นี้ ถึงแม้ข้าพเจ้ายังนึกเชื่อไม่ออก ก็เห็นว่าแผนของท่านดี จึงต้องขอกล่าวไว้ และนำพิจารณา ถึงแม้จะยังไม่มีแผนการศึกษา ดังนั้นก็ดี แต่ผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งถ้าเห็นว่าแผนเช่นนั้นก็มีโอกาสที่จะปฏิบัติได้ ก็อยู่ในระหว่าง

วันหยุดแทนที่จะให้เด็กนอนอยู่กับบ้าน หรือ
ไปตากอากาศในสถานที่หรู ๆ จะส่งเด็กไปให้รู้
จักนาเสียบ้าง ป่าเสียบ้าง ก็คงจะดีกว่าที่จะเพาะ
และอบรมเด็กให้เป็นคนเขื่องหึงหัวสูง หัดไม่ให้
รู้จักทำอะไร ซึ่งถ้าจะว่ากันตรง ๆ แล้ว การไม่รู้
จักทำอะไรนั้นไม่จำเป็นต้องสอน เพราะ เกือบ
พูดได้ว่า เป็นการง่ายยิ่งกว่ากินเข้าเสียอีก

ความคิดของศาสตราจารย์ผู้นั้น มีส่วนตรงกับ
ความคิดของนักปราชญ์อื่นๆ เหมือนกัน ดังเช่น
ท่านโรเบิร์ต ครีนอิง เคอร์ซอลล์ ผู้ซึ่งเคยเป็น
อธิบดีกรม อัยการใน รัฐบาล แห่ง รัฐนิว อีลีนอยต์
สหปาลีรัฐอเมริกา ได้กล่าวไว้ในปาฐะให้ชื่อว่า
ไครมส์ อเคนสต์ ครีมินัลส์ พิมพ์เมื่อ ค.ศ. ๑๙๕๐
และพระยาเมธาธิบดี ผู้ซึ่งเคยเป็นปลัด ทูลฉลอง
กระทรวงธรรมการมาแล้ว ได้แปลเป็นภาษาไทย

ให้ชื่อว่า ปาฐะเรื่องประทุษร้ายต่อผู้ร้าย ในหน้า
๔๘ ท่านได้กล่าวไว้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาที่ดีแท้ ต้องให้
เป็นไปในทางที่จะสอนคนให้เป็นประโยชน์แก่ตัว
เอง และผู้อื่นด้วย เบื้องต้นควรสอนให้รู้จัก
หน้าที่ ๆ จะรักษาตัว และเพื่อให้มีภาระใน
ตัวเอง ก็จำต้องอบรมในทางที่จะไม่ให้ต้องพึ่ง
ผู้อื่น การทำนาบนหลังคน คือ พึ่งน้ำพักน้ำแรง
ของผู้อื่นด้วยอำนาจก็ดี ด้วยอบายเล่ห์กลก็ดี
ด้วยการหยิบยืมหรือด้วยการขอกี่ดี เป็น ของ
เลวทรามต่ำช้าที่สุด ควรสอนให้นักเรียนทุกคน
รู้จักการช่างที่เป็นประโยชน์ ควรหัดมือให้ทำ
การได้ เหมือนอย่างหัดใจให้คิดเป็น ควรสอน
ให้รู้จักวัตถุที่เป็นของจริง ไม่ใช่ของเท็จ และ
ให้รู้จักสภาพความเป็นอยู่แห่งชีวิตที่แท้ ไม่ใช่
ชีวิตเทียม เมื่อดังนี้ความรู้สึกเป็นอิสระสภาพ

จะพลันเกิดขึ้นแก่ใจ อันจะเป็นหลักอย่างมั่นคง
ของเกียรติยศ และของนิสสัยใจคอที่ดี ผู้ใด
รู้สึกตัวว่าเป็นอย่างนี้ ผู้นั้น จำต้อง มี อารมย์
อัมเอบเกิดขึ้นในใจเป็นธรรมดา

รวมความก็คือ การศึกษาในของจริงมิใช่ของ
สมมติ

๒. วิธีที่จะปฏิบัติเมื่อเกิดความผิดขึ้นแล้ว

เมื่อ ความ ผิดได้เกิดขึ้นจน ศาสดาได้พิพากษา
ชี้ขาด แล้ว ผู้ร้าย ก็ต้องได้รับ อาชญา ตามที่
กฎหมายได้กำหนดไว้ดังกล่าวนั้นแล้วข้างต้น ต่อ
จากนั้นไป เป็น หน้า ที่ ของ ผู้ควบคุมดูแลนักโทษ
ซึ่งเปรียบประดุจเป็นแพทย์ ที่จะต้องรักษาโรคอัน
ได้เกิดขึ้น เหตุฉะนั้นวิธีที่จะปฏิบัติต่อนักโทษ
หรือการลงอาชญาจึงเป็นการสำคัญ ในการที่จะตัด
นิสสัยสันดานของนักโทษให้เป็นคนดี และใน
การ นี้ ก็ จำ ต้อง ศึกษาให้ทราบ ถึง เหตุต่าง ๆ ที่

นักโทษได้กระทำผิด นักปราชญ์ในยุโรปได้พยายามวางแผนของการลงอาชญา โดยแบ่งนักโทษออกเป็นประเภทต่าง ๆ เช่นนักโทษที่ฉุนเฉียวเลือดร้อน พวกนี้ ต้องพยายามดัดแปลงโดยเอาธรรมชาติมาสั่งสอนให้ถึงความโทษะโมหะหรือนักโทษที่ทำผิดด้วยความขาดแคลนไม่มีที่ทำมาหากิน ก็ต้องพยายามสอนอบรมให้รักในอาชีพที่ชอบ และจัดตั้งทัศนนิคม เหล่านี้เป็นตัวอย่างจะเอา นักโทษทุก ๆ ประเภทไป สอน ธรรมชาติ อย่างเดียว หรือนักโทษทุกประเภทไปหัดในทางกสิกรรมแต่อย่างเดียวย่อมจะเป็นการไม่เหมาะสมต่อวัตถุที่ประสงค์แห่งการลงอาชญา

ดังนั้นวิธีที่จะปฏิบัติ เมื่อ ความ ผิดเกิดขึ้นแล้ว จึงต้องอาศัยการศึกษาและวิชาครู ซึ่งผู้ควบคุมดูแลนักโทษควรต้องทราบ และถ้าจะพูดอย่างตรงไปตรงมาแล้ว ต้องเป็นวิชาครู อันยิ่งกว่า

ที่จะใช้ในโรงเรียนสามัญ เพราะเป็นการสอน
ผู้ใหญ่ไม่ใช่สอนเด็ก

สรุปรวมความดังกล่าวแล้ว การป้องกันการ
กระทำผิดต่อกฎหมาย เมื่อก่อนความผิดได้เกิด
ขึ้นก็ดี หรือการลงอาชญาเมื่อความผิดได้เกิด
ขึ้นแล้วก็ดี ย่อมทำให้เกิดปัญหา และการ
ที่จะแก้ปัญหา เหล่านี้ ย่อมอาศัย การศึกษา อบรม
เป็นสิ่งสำคัญ เหตุฉะนั้นกฎหมายจึงมีการศึกษา
เกมอยู่ด้วย ซึ่งจะแยกจากกันให้เด็ดขาดไม่ได้

อนึ่ง การ วินิจฉัย เกี่ยวแก่การลงอาชญาผู้กระ
ทำผิดกฎหมาย เป็นปัญหาที่ใหญ่โต ถ้าจะ
ทราบให้ละเอียดต้องอ่านหนังสือหลายเล่ม และ
บางที่ต้องแรมปี ปาฐะที่ข้าพเจ้าได้นำมาแสดง
ในวันนี้ คงเป็นส่วนหนึ่งของสารบาญแห่งปัญหา
เรื่องนั้นเท่านั้น และมีใช่เป็นของที่ข้าพเจ้าพบ

ขึ้นเอง ความจริงเป็นปัญหาที่ทุ่มเตี้ยกันมาช้านานแล้ว ข้าพเจ้าเป็นแต่ผู้ซึ่งเสร็จจากการเรียนมาใหม่ ๆ ข้อความที่ข้าพเจ้าได้แสดงไปนี้ ก็ได้อาศัยคำสั่งสอนที่ได้รับมา ถ้าหากปาฐะนี้จะเป็นประโยชน์แก่ท่านบ้างแล้ว ก็ควร ต้องขอบพระคุณท่าน นักปราชญ์ ทั้ง หลาย ที่ได้ใช้กำลัง กาย กำลังความคิดค้นคว้า หาเหตุผลในเรื่องนี้ แลนำมาออกเผยแผ่เพื่อยังมนุษย์ให้ ถึงซึ่งสันติสุข

ข้าพเจ้าขอจบปาฐะลงเพียงนี้ โดยขอขอบพระคุณ เสด็จเสนา บดี กระ ทรวง ธรรม การ ที่ได้ประทานโอกาสให้ข้าพเจ้าได้มาแสดง และ ขอขอบคุณท่านทั้งหลายที่ได้ให้เกียรติยศแก่ข้าพเจ้าในการที่ได้มาในวันนี้ และขอขอบใจนายร้อย เอกสนิท แฉงรักษ์สัตว์ ปริญญา เอ็ม. ดี. ฝ่าย

แพทยสัต์ว้แห่งประเทศฝรั่งเศส และเป็นสมาชิก
กิตติมศักดิ์แห่งสมาคมแพทยระวางชาติ ที่ได้ช่วย
นายภาพลักษณ์ะผู้กระทำผิดประกอบแสดงปาฐะ
กรังน

